

Predgovor

I de ja vodilja u priređivanju ove knjige bila je prikazati, predstaviti biskupa Jurja Dobrilu kao zastupnika u Poreču i Beču, iz izvornika - saborskih i parlamentarnih zapisnika - donijeti njegove govore i riječi na hrvatskom jeziku u cjelovitom sadržaju. Želja nam je bila da ovim djelom prozbori Dobrilin duh - autentično još jednom - u Istri poslije 150 godina.

U prvom dijelu (Istarski sabori) iz saborske građe obrađena je Dobrilina djelatnost, nastupi i govori - kronološki.

Na početku sjednica podnaslovi najavljuju teme radi lakšeg korištenja i bržeg uvida u sadržaj. Donosi se tekst Dobrilinih govora s najnužnijim objašnjenjima tj. prigodnim opisom i popratnim bilješkama. U radu ove knjige korišteni su Zapisnici sjednica Istarskog sabora od 1861. do 1869. (Protocolli Dietali 1861. - 1866.; 1867. - 1869.).

Pregledani su izvorni rukopisi od 1864. koji se čuvaju u Državnom arhivu u Rijeci.

Od tiskane građe nezaobilazni su „Atti della Dieta Provinciale dell' Istria in Parenzo”¹ i „Istarski sabori” (1861. - 1869.) F. Barbalića.

U tom je kontekstu za bolje razumijevanje prilika u Carevini i Istri i zastupničkog doprinosa Dobrile u državnom i crkvenom životu bilo neophodno podastrijeti javnosti i njegove intervente u Carevinskom vijeću.

U drugom dijelu ove knjige građa o govorima i radu Dobrile u Carevinskom vijeću u Beču iznesena je kronološki (1861. - 1865.). Dobrilini interventi i

¹ U početku su saborski spisi tiskani u Rovinju, a kasnije u Poreču gdje je A. Coan podigao tiskaru koja je naročito bila aktivna zadnjih desetljeća 19. i prvih 20. stoljeća. Zgrada još postoji, a do devedesetih godina 20. st. u njoj se nalazila tiskara „Joakim Rakovac”. U Rovinju je primjerice kod Antonija Coane tiskan šematizam biskupija porečke i pulske za 1862. godinu, a tiskara se naziva u tom izdanju istarskom i biskupskom: *Typ. Istriana et Episc.*

popratni tekstovi izneseni su po redu sjednica, tematiku Dobrilinih govora najavljuju podnaslovi za bolje razumijevanje njegovih nastupa ili replike zastupnika.

Budući da je Dobrila bio izabran u više odbora navedeni su glasači ili odborski članovi. Dobrilini govori i tekstovi izvorno su prevedeni s njemačkog jezika iz Stenografskih zapisnika Carevinskog vijeća u Beču (sv. I. - VI.; 1862. - 1865.). Podaci o privatnom životu Dobrile u Beču navedeni su u tekstu i bilješkama iz Franjevačke kronike samostana sv. Jeronima u Beču.

Na kraju izvorne zastupničke građe Jurja Dobrile nadodan je, kao pomagalo: analitički, paralelan i kronološki pregled Dobrilinog javnog rada - u vremenu i u povezanosti Sabornice s Parlamentom ili Beča s Porečom i Istrom i obratno.

Čitajući Dobriline riječi u Sabornici u Poreču i Beču, u upravnom govoru, jezikom kako je razgovarao i govorio u istarskim crkvama, zastupnik Dobrila postaje nam blizak i drag, popularan i poslije 150 godina. U tome, nadamo se, pomaže ova knjiga. U cilju da se objavi kao građa - neka je velika hvala svima koji su dali svoj doprinos.

Ivan Jelovac

Mladen Juvenal Milohanić